

Vammaisneuvosto 05.03.2026

Vastauksen antaminen vammaisneuvoston 4.12.2025 § 86 aloitteeseen liikkumista tukevien palvelujen tilanteesta ja liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen avaamisesta

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Westergård Mikaela
Diov Leila
Hokkanen Timo

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto päättää

1. merkitä alla olevan vastauksen vammaisneuvoston aloitteeseen tiedoksi

Vastaus vammaisneuvoston aloitteeseen

Vastaukset on esitetty kysymyskohtaisesti ja vastauksen lopussa on annettu vastaus toimintaohjeen avaamiseen liittyvään aloitteeseen.

1. Sovellus tulee saada lainmukaisesti digisaavutettavaksi sekä käytettäväksi myös erilaisilla apuvälinetekniikoilla. Sovelluksen karttanäkymä tulee toteuttaa niin, että myös ruudunlukuohjelmien käyttäjät voivat hyödyntää sitä.

Vastaus:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tarjoaa kuljetuspalvelujen asiakkaiden käyttöön RideIT -sovelluksen, jolla asiakas voi tilata tai perua matkoja. RideIT sovelluksen saavutettavuutta kehitetään yhteistyössä Goforen saavutettavuusasiantuntijoiden ja sovelluksen tarjoajan IntoIT:n kanssa. Sovelluksen saavutettavuusarviointi tehdään WCAG 2.1 A7AA periaatteen mukaisesti Goforen toimesta.

Sovelluksen kehityksen aikataulu:

3/2025 1. saavutettavuusarviointi Gofore

3–4/2025 käyttöä estävien tai käyttöä merkittävästi haittaavien havaintojen korjaustoimenpiteet

5/2025 sovelluksen käyttö aloitetaan

11/2025 2. tarkistava saavutettavuusarviointi Gofore

12/2025–1/2026 havaintojen korjaus

3/2026 3. tarkistava saavutettavuusarviointi Gofore

2026 sovelluksen karttanäkymän saavutettavuuden arviointi

Sovelluksen saavutettavuus toteutetaan lain mukaisesti (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019)). Lain mukaisesti kartat ja karttapalvelut eivät kuulu kyseisen lain piiriin, joten saavutettavuusvaatimukset eivät koske palvelussa olevaa karttatoimintoa.

Ymmärrämme asiakastarpeen karttatoimintojen saavutettavuuteen ja tulemme tarkastelemaan sovelluksen karttatoimintojen saavutettavuutta erikseen vuoden 2026 aikana.

2. Vapaaehtoinen yhdistely tulee sallia. Vammaisneuvosto on ehdottanut alusta asti vapaaehtoisen yhdistelyn käyttöönottoa, kun ollaan menossa samaan paikkaan tai lähdettäessä samasta paikasta.

Vastaus:

Aluehallitus on päättänyt yhdistelyn käyttöönotosta kaikkiin kuljetuksiin. Kuljetusten yhdistely on käytössä lähes kaikkialla Suomessa yhteiskunnan järjestämissä kuljetuksissa ja sillä pystytään varmistamaan kuljetusten turvallinen ja tehokas saavutettavuus koko Länsi-Uudenmaan alueella.

Automaattisesti tehtävän yhdistelyn lisäksi kuljetuspalvelun asiakkaalla on mahdollisuus omatoimiseen kuljetuksen yhdistelyyn. Asiakas voi tilauksen yhteydessä ilmoittaa samaan kyytiin tulevan toisen kuljetuspalveluun oikeutetun henkilön nimen tai asiakasnumeron. Molemmilta matkustajilta kuluu yksi matka, omavastuu veloitetaan kerran kyydin tilaajalta.

3. Vakiotaksin myöntämisperusteet tulee saada läpinäkyviksi. Vakiotaksin myöntämisperusteiden tulee pohjautua siihen, että kuljetuspalvelun käyttö hankaloituu tai vaikeutuu kuljettajan tai kaluston vaihtumisen vuoksi. Vakiotaksioikeus ei ole erityisetu, vaan välttämätön tukimuoto niille käyttäjille, joille vaihtuvat kuljetusjärjestelyt aiheuttavat merkittäviä toiminnallisia haittoja, turvattomuutta tai riskejä. Vakiotaksin käyttöoikeuden myöntämisperusteet tulee avata selkeästi ja läpinäkyvästi. Asiakkaiden tulee ymmärtää, millä kriteereillä päätökset tehdään ja millä perusteella oikeus myönnetään tai evätään.

Vastaus:

Oikeus vakiotaksiin on määritelty toimintaohjeessa seuraavasti: "Erityisin perustein asiakkaalle voidaan myöntää oikeus matkustaa saman kuljettajan kyydillä (ns. vakiotaksioikeus), jos kuljettajien vaihtuminen estää kuljetuspalvelun käyttämisen asiakkaan vamman tai sairauden

vuoksi. Vakiotaksioikeus voidaan myöntää erityistapauksissa myös silloin, mikäli asiakkaan vamma tai sairaus edellyttää erityisen kuljetuskaluston käyttöä.”

Vammaissosiaalityössä noudatetaan vammaispalvelujen käsikirjan määrittelyjä myös vakiotaksioikeuden osalta. Käsikirja korostaa, että palvelun on vastattava asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen. Vakiotaksioikeus voidaan myöntää, jos se on välttämätöntä vammasta tai sairaudesta johtuvan syyn vuoksi. Perusteita voivat olla:

Turvallisuus ja kommunikaatio: Asiakas ei kykene kommunikoimaan vieraan kuljettajan kanssa tai hänellä on vaikea kielellinen erityisvaikeus.

Psyykkiset syyt: Esimerkiksi vaikea autismi tai paniikkihäiriö, jossa outo kuljettaja tai epävarmuus noutajasta aiheuttaa kohtuutonta ahdistusta.

Fyysiset syyt: Asiakas tarvitsee erityistä apua, jota vain hänen tilanteensa tunteva kuljettaja osaa antaa (esim. vaativat siirtymiset tai apuvälineiden käsittely).

4. Liikunta- ja harrastusvälineiden kuljettaminen tulee olla mahdollista.

Vastaus:

Asiakkaan on mahdollista kuljettaa mukanaan liikunta- ja harrastusvälineitä osana matkatavaroitaan.

Kuljetusjärjestelmän asiakasprofiilissa määritellään asiakkaalle liikkumisen tuen päätöksen mukaisesti oikeanlainen kuljetuskalusto, johon asiakkaan mukana mahdollisesti kulkevien avustajan, saattajien sekä matkatavaroiden tulee mahtua.

5. Saattaminen kohteeseen tulee määritellä uudelleen.

Vastaus:

Saattamisen kokonaisuus on käsitellyssä vammaispalveluilla ja henkilökuljetuksilla kevään 2026 aikana. Saattamisen kokonaisuus tuodaan vammaisneuvoon kommentoitavaksi ennen käyttöönottoa.

6. Kukkaromalli tulee ottaa käyttöön mahdollisimman pikaisesti ja kukkaron koko tulee määritellä läpinäkyvästi.

Vastaus:

Kukkaromallin projektointi ja aikataulutus on käynnissä. Kukkaromalli määrittelyineen tuodaan vammaisneuvostoon kommentoitavaksi ennen käyttöönottoa.

Vammaisneuvoston esittämien kysymysten lisäksi aloitteen lopuksi todetaan, että liikkumista tukevien palvelujen toimintaohje tulee avata. Toimintaohjeen muuttaminen muuttuneen lainsäädännön mukaiseksi ei edellytä toimintaohjeen avaamista kokonaisuudessaan.

Toimintaohjeeseen tulee kuitenkin tehdä täsmennyksiä ja korjauksia. Täsmennyksiä ja korjauksia tulee tehdä mm: seuraaviin asioihin:

- pykäläviittaukset on tarkistettava
- yksilöllisen arvioinnin korostaminen palvelutarpeen arvioinnissa
- lakien ensisijaisuuden ja viimesijaisuuden tarkempi määrittely toimintaohjeeseen
- 1.1.2026 voimaan tulleen elämänvaihesäännöksen huomioiminen
- matkustusalueisiin liittyvät täsmennykset

ja

2. todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Selostus

Hyvinvointialuelain (611/2021) 32 §:n mukaan vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 83 §:n mukaan vaikuttamistoimielimellä on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaa koskevissa asioissa.

Sen viranomaisen, jonka käsiteltäväksi aloite kuuluu, on ilmoitettava aloitteen tekijälle kuukauden kuluessa aloitteen tekemisestä sen arvioitu käsittelyaika ja keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria